Sukces ZPP: środowiskowych kar dla zarządców dróg póki co można swobodnie uniknąć

Kategoria: Aktualności
Opublikowano: piątek, 26, czerwiec 2020 14:07
Bartłomiej Zydel
Odsłony: 672

Dzięki intensywnym staraniom Związku Powiatów Polskich w Tarczy 4.0, czyli w ustawie z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. z 2020 r., poz. 1086; dalej: „ustawa o dopłatach"), znalazły się przepisy przesuwające termin z art. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 2087 z późń. zm.), a więc termin na przekazanie danych albo informacji do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (art. 117a ust. 1 oraz art. 117a ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1396 z późn. zm.) – z 31 stycznia 2020 r. na 31 lipca 2020 roku.

W konsekwencji istotnie wpływa to na kary z tytułu opóźnienia w przekazaniu danych lub informacji, które to (przypomnijmy) wynoszą 1000 złotych za każdy dzień opóźnienia. Jest to *de facto* abolicja – jednak warto wykazać się czujnością i aktywnością, stąd też poniżej prezentujemy wskazówki dla zarządców dróg w formie różnych wariantów, zależnych od tego, w jakiej sytuacji znajduje się dany zarządca.

1. Zarządca nie przekazał jeszcze danych/informacji do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska

W takiej sytuacji koniecznie należy przekazać dane/informacje Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska do dnia 31 lipca 2020 roku.

2. Zarządca przekazał dane/informację po 31 stycznia 2020 r. i nie otrzymał jak dotychczas zawiadomienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie wymierzenia kary pieniężnej z art. 315f Prawa ochrony środowiska

Wtedy należy spokojnie oczekiwać na rozwój sytuacji – albo organ nie będzie wszczynał postępowania w przedmiocie wymierzenia kary, albo dokona wszczęcia postępowania. W tym drugim wariancie trzeba zastosować wskazówki z punktu 3.

3. Zarządca przekazał po terminie dane/informację i otrzymał zawiadomienie o wszczęciu postępowania w przedmiocie wymierzenia kary pieniężnej

W takiej sytuacji należy zwrócić się do organu, tj. właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska z wnioskiem o umorzenie postępowania z urzędu w związku z art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 256 z późn. zm.) z uwagi na jego bezprzedmiotowość ze względu na wejście do systemu prawnego przepisów art. 75 i art. 103 pkt 3 ustawy o dopłatach. Jak bowiem wskazuje się w literaturze bezprzedmiotowość, czyli brak m.in. przedmiotu postępowania „ma miejsce wówczas, gdy ustalony stan faktyczny nie podlega uregulowaniu przepisami administracyjnymi, które dawałyby organowi administracyjnemu kompetencję do merytorycznego rozpatrzenia sprawy (gdy w znaczeniu prawnym brakuje przedmiotu postępowania lub też sprawa ma cywilny charakter)." (*Komentarz do art. 105 k.p.a. [w:] Postępowanie administracyjne dla jednostek samorządu terytorialnego. Komentarz, M. Bursztynowicz, M. Sługocka, LEX 2020*).

4. Zarządca przekazał po terminie dane/informację i otrzymał decyzję wymierzającą karę, od której nie wniósł odwołania

Wtedy to do organu I instancji należy skierować wniosek o uchylenie decyzji oparty na art. 61 § 1 i art.

Phoca PDF

154 § 1 k.p.a. Według art. 154 § 1 k.p.a. decyzja ostateczna, na mocy której żadna ze stron nie nabyła prawa, może być w każdym czasie uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, jeżeli przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony. Po pierwsze – co oczywiste – strona w drodze decyzji w przedmiocie wymierzenia kary nie nabyła prawa. Po drugie zaś, wystarczy wykazanie jednego ze wskazanych w przepisie „interesów" – interesu społecznego lub słusznego interesu strony. W przypadku przedmiotowych kar interes zarządcy drogi jest zarówno słusznym interesem strony (zachowanie środków celem ich przeznaczenia na wykonywanie zadań ciążących na zarządcy), jak i interesem społecznym (przeznaczenie środków na wykonywanie zadań ciążących na zarządcy prowadzi w konsekwencji do odnoszenia korzyści przez społeczeństwo w postaci ułatwionego przemieszczania się).

5. Zarządca przekazał po terminie dane/informację i otrzymał decyzję wymierzającą karę, od której wniósł odwołanie

Tutaj także trzeba zwrócić się do organu (w tym przypadku odwoławczego) z wnioskiem o umorzenie postępowania w drodze decyzji uchylającej zaskarżoną decyzję w całości i umarzającej postępowanie pierwszej instancji w całości na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 k.p.a. i art. 105 § 1 w zw. z art. 140 k.p.a. oraz art. 75 i art. 103 pkt 3 ustawy o dopłatach – z uwagi na jego bezprzedmiotowość (stwierdzenie na temat rozumienia bezprzedmiotowości tożsame ze stwierdzeniem w punkcie 3).

6. Zarządca przekazał po terminie dane/informację i otrzymał decyzję wymierzającą karę, od której wniósł odwołanie, a organ II instancji utrzymał w mocy decyzję organu I instancji jeszcze przed wejściem w życie ustawy o dopłatach

Wtedy to w skardze do sądu administracyjnego należy zwrócić uwagę na szereg zarzutów, które można podnieść w odniesieniu do decyzji wymierzającej karę, gdyż „zgodnie z zasadą aktualności organy administracyjne biorą pod uwagę stan prawny obowiązujący w dniu wydania decyzji administracyjnej, a sądy administracyjne dokonują kontroli zaskarżonej decyzji w wedle stanu prawnego obowiązującego na dzień jej wydania, a nie na dzień wyrokowania." (tak np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 marca 2017 r., sygn. akt II OSK 1760/15, CBOSA).

Zarzuty powinny dotyczyć np. kwestii odstąpienia od wymierzenia kary z art. 189f k.p.a. czy wystąpienie siły wyższej z art. 189e k.p.a. w związku z epidemią COVID-19. Równocześnie można zwrócić uwagę na niekonstytucyjność stałej stawki kary z art. 315f ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska w świetle poglądów wyrażanych przez doktrynę na gruncie art. 189d k.p.a. (tak np. *A. Wróbel, Komentarz do art. 189d [w:] Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, M. Jaśkowska, M. Wilbrandt-Gotowicz, A. Wróbel, LEX 2020*).

Negatywne odniesienie się przez sąd do zarzutów skargi nie zamyka jednak możliwości skierowania do organu II instancji wniosku o zastosowanie przepisu art. 154 § 1 k.p.a. i zmianę jego decyzji na decyzję uchylającą decyzję organu I instancji i umarzającą postępowanie przez organem I instancji – uwagi dot. uchylenia decyzji z punktu 4 zachowują aktualność.

7. Zarządca przekazał po terminie dane/informację i otrzymał decyzję wymierzającą karę, od której wniósł odwołanie, a organ II instancji utrzymał w mocy decyzję organu I instancji po wejściu w życie ustawy o dopłatach

Phoca PDF

W takim układzie sąd administracyjny powinien na podstawie art. 145 § 1 pkt 1 i art. 145 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2325 z późn. zm.) uchylić decyzję organu II instancji oraz poprzedzającej ją decyzję organu I instancji z uwagi na naruszenie prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. przepisów art. 75 i art. 103 pkt 3 ustawy o dopłatach oraz umorzyć postępowanie administracyjne ze względu na jego bezprzedmiotowość.

W razie innego orzeczenia sądu administracyjnego, co wydaje się nieprawdopodobne, trzeba podkreślić, że absolutnie nie jest wtedy wyłączona możliwość skierowania do organu II instancji wniosku o zmianę decyzji na podstawie art. 154 § 1 k.p.a., który opisany został w punktach 4 i 6. Albowiem jak wskazuje się w piśmiennictwie „Zasadnie w wyroku z 15 sierpnia 1985 r., III SA 80/85 (ONSA 1985, Nr 2, poz. 16) NSA stwierdził, że w przypadku oddalenia przez sąd administracyjny skargi na decyzję, organ administracji publicznej może wzruszyć później taką decyzję na podstawie art. 154 lub 155, gdy będą spełnione przesłanki przewidziane w tych przepisach. Organ administracji publicznej po skontrolowaniu przez sąd zgodności decyzji z prawem nie przestaje być właściwy do wzruszenia decyzji w nadzwyczajnym trybie postępowania administracyjnego, w którym przyjęta jest innego rodzaju konstrukcja prawna dopuszczalności podważenia mocy prawnej decyzji.” (*B. Adamiak, J. Borkowski, Komentarz do art. 154 [w:] Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, Legalis 2019*).

Phoca PDF